

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A

Anul școlar 2013-2014

Limba și literatura maghiară maternă

VARIANTA 9

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I

45 de puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

JUHÁSZ GYULA: FÁK

*Oly mozdulatlanul nyugodtak
A kerti fák az őszi fényben.
Talán a nyárról álmodoznak,
Csak egy levél hull néha szépen.
Az élet csöndje ez a béke,
A nyugalom e nagy tenyészet,
Örök erők szent szövédéke,
Lehullt levél, én, elenyészek.
Avar leszek majd az avarban,
Míg fölöttem a fiatal fák
A lombjaikat diadallal
Az örök égnek fölmutatják.*

- 1. Igazold három sajátossággal, hogy a szöveg a líra műnemébe tartozik!** **9 pont**
- 2. Másolj ki a szövegből egy olyan részletet, amely az élet elmúlása fölötti elmélkedést tartalmazza!** **3 pont**
- 3. Válaszd ki a vers hangulatára jellemzőket a következő szavakból:**
haragos, szomorú, reménytelen, játékos, életunt, borongós! **Választásodat indokold!** **6 pont**
- 4. Nevezd meg, és a versben betöltött szerepükre figyelve értelmezd az alábbi szóképeket:** **6 pont**
 - A kerti fák az őszi fényben*
Talán a nyárról álmodoznak.
 - Lehullt levél, én, elenyészek.*
- 5. Elemezd a következő összetett mondatot, készítsd el az ágrajzát is:** **4 pont**
*Az élet csöndje ez a béke,
A nyugalom e nagy tenyészet.*
- 6. Keress a szövegből példát a következő szószerkezetekre:** **4 pont**
 - minőségjelzős
 - tárgyas
 - módhatározós
 - birtokos jelzős!
- 7. Képezz a szófaj megváltoztatásával a béke szóból két új szót!** **4 pont**

8. Határozd meg a következő szavak szófaját:

4 pont

ősz, fényben, lehullt (levél), ez!

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

SUBIECTUL al II-lea

45 de puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, és válaszolj röviden a szövegre vonatkozó kérdésekre!

Alighanem a P. Howard írói álnéven közismert Rejtő Jenő (1905-1943) az egyetlen magyar író, akinek olvasottsága vetekedik Jókaiéval, talán még felül is múlja — de még a neve sem fordul elő sem Rejtő, sem Howard formában legbőszéesebb irodalomtörténetünkben sem. (Csak a Magyar irodalmi lexikonban szerepel.) Pedig ez a Rejtő-Howard vagy öt évtizede nevetetti már a legszélesebb magyar olvasóközönség egymást követő nemzedékeit. Rejtő Jenő egyébként olyan figura volt, és úgy élt, mintha maga P. Howard írta volna. Nyaranként hosszú órákon át ült az Andrassy úti Japán kávéház teraszán, előtte papírköteg és tintásüveg, kezében hosszú szárú, bemártós tollhoz való tollszár, és apró betűkkel szorgalmasan írta regényeit. Körülbelül szemközt volt a főleg ponyvaregényekkel üzletelő Nova Könyvkiadó, ahol a szerzőknek csak elkészült kéziratokra fizettek igen alacsony honoráriumot; azaz éppen Rejtő Jenőnek nagy honoráriumot fizettek, amikor már országszerte várták az új Howard-könyvek megjelenését. Ő is csak kéziratra kapott pénzt, de úgy, hogy soronként fizették. Nos, ha Rejtő a kávéházban ivott egy feketét, akkor az elkészült szövegből letépett három-négy sort, ebben már benne volt a borralaló is. A főpincér pedig átment a Novához, és beváltotta; a kiadó pedig a teleírt papírfecnit hozzáragasztotta az eddig küldött anyaghoz. Ha pedig az író ruhát csináltatott, akkor a szabónak három-négy elkészült oldallal fizetett, és akkor a szabó ment el a Novához, ahol megkapta munkadíját.

Hát ez így, változtatás nélkül előfordulhatna bármelyik Howard-regényben. S az az életút, amely idáig vezetett, nem kevésbé howardos. A budapesti kispolgári család fia, szülei nem kis ijedelmére, érettségi után színiiskolára ment, állítólag még tehetséges is volt, de mire elvégezte, már elment a kedve a színészségtől, inkább nekiindult a világnak. Becsavarogta — részben gyalog — Nyugat-Európát, főleg Franciaországot, a határokat általában vízum nélkül lépte át, amiért több ízben és több országban töltött hosszabb-rövidebb időt börtönökben, ahol összebarátkozott a vagányokkal. Olykor alkalmi munkákkal keresett annyit, hogy tovább csavarogjon. Egy ízben fellopódzott egy Afrikába tartó hajóra, de útközben észrevették, s akkor mint fűtő dolgozott útközben, míg partot nem értek. Az akkor francia gyarmatsorban élő Észak-Afrikában különböző kocsmákban megismerkedett az idegenlégió gyanús alakjaival. Állítólag maga is felcsapott rövid időre légionistának. Huszonnyolc éves volt, amikor hazavetődött. Akkor írt egy igen mulatságos operettszöveggönyvet **Aki mer, az nyer** címen. Azonnal elfogadták, megzenésítették — és siker lett belőle, hosszú ideig játszották. Azután kalandos regényeket kezdett írni, illetve azt állította, hogy ezeket egy Lavery nevű francia szerző írta, ő csak fordította. De ha kellett, fordított is, főleg franciából. Mikor a Lavery-könyvek jó üzletnek bizonyultak, bevallotta, hogy ő a szerzőjük. Erre a kiadó, a Nova, amelynek főleg a bűnügyi és az akkor divatos légiósregények voltak a fő kiadványai, felszólította, hogy inkább angol nevet válasszon magának, mert az olvasók inkább angol íróktól kívánnak könnyű olvasmányokat olvasni. Erre találta ki magának ezt a P. Howard nevet, amely hamarosan országos népszerűségű lett.

Ez időre, a harmincas évek végére már tisztában volt saját humora lényegével. Légiósregényei valójában a divatos ponyva paródiái voltak. Aki egyszer elolvasta és végignevette **A láthatatlan légió** áradó képtelenségeit, sziporkázó szójátékait vagy Piszkos Fred és Fülíg Jimmy abszurd kalandjait, soha többé nem tudta komolyan venni az igazi légiósregényeket. De ugyanígy parodizálta ki a bűnügyi regényeket a **Vesztegzár a Grand Hotelban** cselekménybukfenceivel.

(http://www.literatura.hu/irok/xxszazad/euproza/rejto_jeno.htm)

1. A szöveg alapján dönts el az alábbi állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak: 12 pont

- a. A Japán kávéház az *Andrássy úton* volt.
- b. A ponyvaregényeket kiadó *Nova* igen alacsony tiszteletdíjat fizetett *Rejtő*nek.
- c. A *pincérnek* a kávéért kézíratsorokkal fizetett.
- d. A szabónál nem tudott kézirattal fizetni.
- e. Azért nem lett színész, mert tehetségtelen volt.
- f. Az *Afrikába tartó hajón* szakácsként dolgozott!

2. Értelmezd 1-2 mondatban a szöveg alapján a következő kijelentést: 4 pont

Rejtő Jenő egyébként olyan figura volt, és úgy élt, mintha maga P. Howard írta volna!

3. Alakítsd át a következő mondatokat úgy, hogy valóságtartalmuk megfeleljen a szövegben olvasottaknak: 4 pont

Rejtő Jenőről sokat olvashatunk az irodalomtörténeti szakkönyvekben. A népszerűséget szomorú hangulatú történetei hozták meg számára. Magánéletére jellemző a nyugodt egyhangúság. A P. Howard írói álnevet felesége felszólítására vette fel.

4. Érvelj 10-12 mondatban a következő megállapítás mellett vagy ellen:

Veszendőben van az olvasás a túlzott internethasználat miatt! 9 pont

5. Sorold fel a szövegben említett *Rejtő*-művek címét! 3 pont

6. Állítsd időrendi sorrendbe a következő életrajzi eseményeket: 5 pont

- a. csavargás Nyugat-Európában
- b. a színiiskola elvégzése
- c. észak-afrikai kalandok
- d. a P. Howard írói álnév felvétele
- e. kalandregények írása *Lavery* néven!

7. Írd le a következő szavak rokon értelmű megfelelőjét: 3 pont

mulatságos, sziporkázó, hamarosan!

Helyesírás, nyelvhelyesség 5 pont